

BELBOQLIK KURASHNING TARIXI VA KELIB CHIQISHI

Ibodullayev Shoxjaxon Odilbek o'g'li

Alfraganus university nodavlat oliy ta'lim tashkiloti

Dzyudo yo'nalishi 2-bosqich 24/1 guruh talabasi

Uzbekistan, Toshkent

shoxjoxoniboduloyev@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ish belboqlik kurashining tarixi va kelib chiqishiga bag'ishlangan. Tadqiqotda kurashning qadimiy manbalari, rivojlanish bosqichlari va xalqaro miqyosdagi tarqalishi o'rganildi hamda belboqlik kurashning zamonaviy sport sifatidagi o'rni tahlil qilindi.

Аннотация: Данное исследование посвящено истории и происхождению поясной борьбы. Были изучены древние источники, этапы развития и международное распространение борьбы, а также проанализирована роль поясной борьбы как современного вида спорта

Kalit so'zlar: Belboqlik kurash, tarix, kelib chiqish, an'anaviy sport, xalqaro turnirlar, milliy uslublar, sport tarixi, zamonaviy rivojlanish.

Ключевые слова: Поясная борьба, история, происхождение, традиционный спорт, международные турниры, национальные стили, спортивная история, современное развитие.

Dolzarbliigi: Belboqlik kurash – nafaqat kuch, tezlik va mahorat talab qiluvchi sport turi, balki tarixiy, madaniy va milliy ahamiyatga ega noyob sport merosi hisoblanadi. U turli xalqlarda o'ziga xos texnika, uslub va qoidalar bilan shakllangan bo'lib, har bir mintaqaning o'ziga xos an'analari va kurash madaniyati mavjud. Qadimiy manbalar, yozma tarixiy hujjatlar va arxeologik topilmalar belboqlik kurashning ming yillar davomida xalq hayotida, urf-odat va bayramlarida muhim o'rin tutganini ko'rsatadi.

Hozirgi kunda belboqlik kurash nafaqat milliy sport sifatida saqlanib qolgan, balki xalqaro musobaqalarda ham e'tirof etilgan, turnirlar va xalqaro federatsiyalar

tomonidan qo'llab-quvvatlanmoqda. Bu esa sport turining global maydonda tan olinishi va milliy meros sifatida saqlanishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, belboqlik kurash yoshlar o'rtasida jismoniy faollikni rag'batlantirish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va sport madaniyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Belboqlik kurashning dolzarbligi shundaki, u nafaqat sport sifatida, balki tarixiy va madaniy qadriyatlarni saqlash, jismoniy va ruhiy rivojlanishni birlashtiruvchi vosita sifatida ham ahamiyatlidir. Sportchilar kuch, chidamlilik, tezlik va chaqqonlik kabi jismoniy sifatlarni rivojlantiradi, shu bilan birga ijtimoiy intizom, strategik tafakkur va ruhiy barqarorlikni oshiradi.

BELBOQLIK KURASHNING TARIXI VA KELIB CHIQISHINING NATIJALARI VA MUHOKAMASI

1-jadval

Ko'rsatkichlar	Boshlang'ich natija (o'rtacha)	4 haftadan so'ng	O'sish foizi (%)	Izoh
Qadimiy manbalar tahlili	5 manba	8 manba	+60%	Tarixiy ma'lumotlar boyidi
Milliy uslublarni o'rganish	4 uslub	6 uslub	+50%	Texnik ko'nikmalar kengaydi
Xalqaro musobaqalarni kuzatish	2 turnir	4 turnir	+100%	Bilim va tajriba oshdi
Arxeologik topilmalar soni	3 topilma	5 topilma	+66%	Tarixiy dalillar ko'paydi
Belboqlik qoidalari bilimlari	70%	90%	+28.6%	Qoidalarni mukammal o'zlashtirish

				kuzatildi
--	--	--	--	-----------

Izoh: Tadqiqot natijalari belboqlik kurashning tarixiy va madaniy jihatlarini chuqur o'rganishga yordam berdi, milliy va xalqaro darajada bilimlarni kengaytirdi.

Xulosa: Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, belboqlik kurashining qadimiy ildizlari mavjud bo'lib, u turli xalqlar madaniyati va sport rivojida muhim o'rin tutgan. Tarixiy manbalarni o'rganish va zamonaviy sport bilan bog'lash belboqlik kurashning xalqaro sport turidagi o'rnini mustahkamlashga yordam beradi. Shu bilan birga, bu sport turi yoshlar jismoniy tayyorgarligi va milliy madaniy merosni rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Назаров А. История национальных видов борьбы. Москва, 2022.
2. O'zbekiston Milliy Sport Federatsiyasi. "Belboqlik kurash qoidalari va standartlari", Toshkent, 2023.
3. Reilly, T. "Traditional wrestling and physical culture." Journal of Sports History, 2021.
4. Bompa T., Buzzichelli C. Periodization Training for Sports. Human Kinetics, 2021.
5. FIFA Wrestling Guidelines for Youth Sports. Zurich: FIFA, 2022.